

OKRESNÁ PROKURATÚRA SPIŠSKÁ NOVÁ VES
Elektrárenskú 1, 052 01 Spišská Nová Ves 1

Združenie občanov miest a obcí Slovenska
Hlavná ulica 249/69

951 096 Vinodol

Váš list číslo / zo dňa
- / -

Naše číslo
Pd 70/20/8810-5

Vybavuje
JUDr. Garčala

Spišská Nová Ves
12.05.2020

Vec

Podnet na preskúmanie zákonnosti postupu orgánov verejnej správy - **vybavenie**

Dňa 14. apríla 2020 bol netrestnému úseku tunajšej prokuratúry doručený prostredníctvom nadriadenej prokuratúry podnet ZOMOS, ktorým sa žiadalo preskúmať zákonnosť Mesta Gelnica v súvislosti s rokovaním mestského zastupiteľstva dňa 19. marca 2020 a zákonnosť jednotlivých uznesení prijatých na tomto rokovaní. Zároveň sa navrhovalo, aby prokurátor vykonal urýchlené opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti za účelom odstránenia porušovania príslušných právnych predpisov a ostatných všeobecne záväzných predpisov.

V záujme náležitého prešetrenia podnetu bolo vyžiadané stanovisko Mesta Gelnica ako aj všetky listiny súvisiace s predmetných rokovaním mestského zastupiteľstva, po oboznámení ktorých som dospel k dôvodnosti prijatia upozornenia prokurátora.

Pre riadne vysvetlenie všetkých vytýkaných skutočností v upozornení prokurátora a zabezpečenie komplexnosti výkladu v ňom uvedeného si dovoľím citovať celé odôvodnenie môjho upozornenia.

Citujem:

„Dňa 9. marca 2020 zverejnil primátor mesta Gelnica oznam, ktorým na deň 19. marec 2020 o 17.00 h zvolal zasadnutie mestského zastupiteľstva v Gelnici do zasadacej miestnosti mestského úradu (ďalej v texte len „oznam“).

V zmysle uvedeného oznamu vyplynulo, citujem: „Na základe rozhodnutia poslancov MsZ v Gelnici a vedenia mesta Gelnica z dôvodu aktuálnej mimoriadnej situácie na území SVK v dôsledku pandémie koronavírusu COVID 19 bude toto rokovanie MsZ v Gelnici prebiehať formou per rollam.“ (pozn. *prokurátora: mimoriadna situácia na území Slovenskej republiky bola vyhlásená uznesením vlády SR č. 111 z 11. marca 2020 s platnosťou od 12. marca 2020 od 06.00 h*).

V samom úvode musím poznamenať, že listina oznamu v sebe nesie hneď dva protichodné spôsoby toho ako malo prebehnúť rokovanie mestského zastupiteľstva zvolaného na deň 19. marec 2020, a to jednak v zasadacej miestnosti mestského úradu, kde sa predpokladá osobná účasť poslancov, a na druhej strane tzv. formou per rollam, pri ktorej v podstate poslanci nerokujú v zbore, ale oboznamujú sa s prerokovaným materiálom a priebehom rokovania na mieste, kde sa práve nachádzajú, teda formou, ktorú v čase zverejnenia oznamu zákon o obecnom zriadení v jeho ustanoveniach vôbec neupravoval.

Tento alternatívny spôsob rokovania obecného (mestského) zastupiteľstva sa do zákona o obecnom zriadení zapracoval až s účinnosťou od 9. apríla 2020 zákonom č. 73/2020 Z.z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony MV SR v súvislosti s ochorením COVID, ktorým sa do šiestej časti zákona o obecnom zriadení upravujúcej záverečné, prechodné a zrušovacie ustanovenia, doplnilo ustanovenie § 30f a predovšetkým jeho ods. 3. Zo znenia tohto citovaného paragrafu vyplýva, že vo výnimočných prípadoch, keď existujú vážne dôvody, pre ktoré nie je možné uskutočniť rokovanie obecného zastupiteľstva podľa § 30f odseku 2 alebo podľa § 12 zákona o obecnom zriadení, môže obecné zastupiteľstvo počas krízovej situácie prijať uznesenie korešpondenčným hlasovaním (tzv. „per rollam“) v listinnej podobe alebo hlasovaním prostredníctvom elektronických prostriedkov s použitím e-mailových adries poslancov, ktoré boli na tento účel preukázateľne oznámené, ak sa má hlasovanie uskutočniť prostredníctvom elektronickej pošty.

Z nového znenia § 30f ods. 3 zákona obecného zriadenia bez akýchkoľvek pochybností teda vyplýva, že do 8. apríla 2020 nebolo možné rokovania zastupiteľstiev vykonať inak ako spôsobom upraveným v § 12 tohto zákona, t.j. za osobnej účasti poslancov na rokovaní.

Zákon o obecnom zriadení v znení platnom do 8. apríla 2020 výslovne ustanovoval, že obecné zastupiteľstvo rokuje vždy zbore. Zákonodarca touto úpravou dovtedy predpokladal pre rokovanie mestských a obecných zastupiteľstiev vždy len osobnú účasť poslancov v jednej miestnosti a v konkrétnom čase, kde môžu títo poslanci rokovať, predkladať vlastné návrhy, pripomienky, vzájomne sa konfrontovať, kritizovať a na základe takejto rozpravy prijímať kvalifikované rozhodnutia.

Nemožno opomenúť, že rokovania zastupiteľstiev sú v zásade verejné a obmedziť prístup verejnosti na rokovanie zastupiteľstva je možné len v zákonom predpokladaných situáciách. Považujem za nepochybné, že rokovaním mestského zastupiteľstva v Gelnici dňa 19. marca 2020 došlo k faktickému znemožneniu účasti verejnosti na rokovaní mestského zastupiteľstva a bolo tak zamedzené vystúpiť v rozprave nielen ktorémukoľvek obyvateľovi obce, ale aj prípadným ďalším subjektom upraveným v § 12 ods. 9 zákona o obecnom zriadení. Zo zápisnice zastupiteľstva konaného dňa 19.03.2020 nevyplýva, aby predmetom rokovania boli také body

programu, u ktorých by bola vylúčená verejnosť. Súčasne, v tejto zápisnici som súčasne ani nepostrehol, aby bolo zastupiteľstvom rozhodnuté o tom, že predmetné zasadnutie mestského zastupiteľstva je neverejné, hoci toto rokovanie de facto vzhľadom na spôsob jeho vykonania a priebeh neverejné bolo.

Obmedzenie prístupu verejnosti na rokovanie mestského zastupiteľstva naráža na základné právo na informácie. Občania boli týmto spôsobom objektívne diskvalifikovaní z možnosti účinne byť oboznámení s priamym priebehom rokovania, osobne sa na ňom zúčastniť, požiadať o slovo a konfrontovať svojich volených zástupcov pri výkone ich mandátu.

Ústavný súd už opakovane vo svojej judikatúre zdôraznil, že ústavou garantované právo na verejný prístup k informáciám je späté s princípom verejnosti a transparentnosti postupov v miestnej samospráve. Zároveň je potrebné zopakovať, že aj v zmysle Ústavy SR je možné toto právo obmedziť len zákonom.

Takýto postup mestského zastupiteľstva mesta Gelnica zasiahol do práv občanov na verejný prístup k informáciám, a to spôsobom odporujúcim zákonu.

V neposlednom rade, s výkonom mandátu poslanca sú neodmysliteľne spojené práva a povinnosti predpokladané zákonom o obecnom zriadení. Je to právo i povinnosť osobne sa zúčastňovať rokovaní zastupiteľstva, predkladať obecnému zastupiteľstvu i ostatným orgánom návrhy a interpelovať starostu a členov obecnej rady vo veciach týkajúcich sa výkonu ich práce, ale aj právo vyjadriť sa k jednotlivým prerokovaným bodom a predkladať pozmeňujúce návrhy, reagovať na predrečníkov a predkladať vlastné návrhy.

Uskutočnením zasadnutia v tom čase neuzákonenou formou per rollam došlo aj k zásahu do práv jednotlivých poslancov, avšak tu je nutné súčasne konštatovať, že obmedzenie týchto práv ako i povinností si poslanci v podstate privodili sami, už len tým, že akceptovali túto formu rokovania a uvedené potvrdili cez schválené uznesenie, ktorým si odsúhlasili ako spôsob rokovania per rollam.

Týmto hlasovaním však súčasne obmedzili aj práva iných osôb, ktorým poslanci udelili isté práva i povinnosti v rokovacom poriadku a označili ich v tomto poriadku ako verejnosť, účastníci, či hostia, a to počnúc zamedzením ich prítomnosti na zasadnutí, ako aj prípadnými dopytmi k predmetu rokovania zastupiteľstva.

Domnievam sa, že i v podmienkach mesta Gelnica, ktoré si naplánovalo uskutočniť mestské zastupiteľstvo v rámci dodržania zákonnej trojmeseačnej lehoty (§ 12 ods. 1 prvá veta zákona o obecnom zriadení) bolo možné za dodržania primeraných hygienických a zdravotných podmienok vykonať zastupiteľstvo aj na inom vhodnom mieste, či v inom vhodnom zariadení, ak sa tieto opatrenia nedali zabezpečiť v rámci zasadacej miestnosti mestského úradu. Samozrejme, za použitia opatrení slúžiacich na elimináciu, resp. minimalizáciu prenosu vírusu.

Ďalej mi nedá neuviesť, že podľa § 12 ods. 11 zákona o obecnom zriadení má podrobné pravidlá o rokovaní obecného (mestského) zastupiteľstva upraviť rokovací poriadok. V nadväznosti na uvedené je poslanec povinný podľa § 25 ods. 1 písm. c/ zákona o obecnom zriadení dodržiavať rokovací poriadok mestského zastupiteľstva a riadiť sa ním.

Oboznámením sa s rokovacím poriadkom Mestského zastupiteľstva v Gelnici, schváleného dňa 7. marca 2007 v znení poslednej jeho zmeny zo dňa 27.06.2013,

možno uviesť, že žiaden jeho článok neobsahoval možnosť, aby rokovanie mestského zastupiteľstva prebehlo inak ako v zbore. Poslanci si tak za podmienok bližšie neupravených nielen v zákone, ale ani v rokovacom poriadku, uskutočnili rokovanie per rollam bez vopred stanovených pravidiel a obmedzení, čo je stav nežiaduci.

Z dôvodov vyššie uvedených mám za to, že rokovanie mestského zastupiteľstva, ktoré sa uskutočnilo dňa 19. marca 2020 formou per rollam bez osobnej účasti poslancov, neprebehlo v súlade so zákonom a v dôsledku jeho vykonania došlo k porušeniu vytýkaných ustanovení zákona o obecnom zriadení.

Podiel zodpovednosti na uvedenom porušovaní nesie nielen primátora mesta, ktorý zvolal zasadnutie mestského zastupiteľstva a následne toto zasadnutie viedol formou per rollam prostredníctvom mailovej pošty v uzatvorenej skupine poslancov, ale i tí poslanci mestského zastupiteľstva, ktorí so spôsobom vedenia rokovania touto formou súhlasili.

Nebyť toho, že zákon o obecnom zriadení by od 9. apríla 2020 za podmienok ustanovených v zákone nepočítal s alternatívnymi spôsobmi rokovania zastupiteľstva, odlišných od rokovania v zbore, vrátane i toho per rollam, prichádzala by do úvahy možnosť napadnúť všetky uznesenia, ktoré vzišli z predmetného rokovania. Avšak za situácie danej v čase tak prijatia, ako i vybavovania podnetu, som usúdil ako vhodnejšie prijať „miernejšiu“ formu opatrenia prokurátora, a do budúcnosti nielen mesto Gelnica v zast. jeho primátora, ale aj mestské zastupiteľstvo, upozorniť na zistené porušenia zákona.“

S poukazom na vyššie uvedené som navrhol prijať účinné opatrenia, aby sa v budúcnosti vylúčili podobné prípady porušovania právnych noriem a prerokovať toto upozornenie na najbližšom zasadnutí mestského zastupiteľstva.

Preskúmaním jednotlivých uznesení z pohľadu formálnej i procesnej stránky ich prijatia, pokiaľ ovšem neberiem do úvahy formu ako o nich bolo hlasované, keďže táto skutočnosť bola mestu Gelnica vytýkaná už v upozornení prokurátora, som nezistil iné porušenie zákonnosti.

Prijatím upozornenia prokurátora považujem podnet ZOMOS za vybavený.

JUDr. Peter Garčala
prokurátor